

ПАМ'ЯТІ НАТАЛІЇ ОЛЕКСІЇВНИ ДЕНИСЬЄВСЬКОЇ

У ясний весняний день, 3 травня 2015 р., відійшла у вічність Наталія Олексіївна Денисьєвська — світла людина, безмірно закохана в рослинний світ тропіків і субтропіків, у його багатство і красу.

Народилася Наталія Олексіївна 25 березня 1955 р. у м. Кременець Тернопільської області в сім'ї педагогів. У 1972 р. закінчила середню школу № 52 у м. Києві і вступила на вечірнє відділення біологічного факультету Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка.

Свою трудову діяльність Наталія Олексіївна розпочала ще під час навчання в школі, працюючи лаборантом біологічного кабінету. З 1975 р. працювала старшим лаборантом, а потім — інженером у науково-дослідному секторі університету. Закінчила університет у 1978 р., отримавши кваліфікацію «біолог-ботанік, викладач біології та хімії».

З 1981 р. працювала в Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка НАН України спочатку старшим інженером у відділі лікарських рослин, а з квітня 1982 р. — молодшим науковим співробітником відділу тропічних та субтропічних рослин.

У 1992 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Биологические особенности видов рода *Anthurium* L. (*Araceae*), их культура в закрытом грунте». У грудні 1994 р. за конкурсом Наталію Олексіївну було обрано на посаду старшого наукового співробітника.

Н.О. Денисьєвська була висококваліфікованим фахівцем у галузі тропічних та субтропічних рослин, які культивують не лише в оранжереях помірних широт, а й у природних умовах їх зростання. Вона брала активну участь у наукових експедиціях у тропіки (зокрема в Бразилію у 1986 р.), а також приватно їздила у тропічні регіони світу для того щоб вивчати екологічні особливості різних видів рослин у місцях їх природного зростання.

Наталія Олексіївна була унікальним куратором колекції рослин родини ароїдних. Вона зібрала близько 300 таксонів (видів, різновидів, сортів) цієї родини — однієї з найбільших за видовим складом на теренах колишнього СРСР.

Небайдужість до всього, що її оточує, життєрадісність, надзвичайна мужність і легка вдача Наталії Олексіївни приваблювала до неї як співробітників нашої установи, так і колег з інших ботанічних садів України. Вона мала широке коло друзів у ботанічних установах нашої країни та за кордоном, а також підтримувала тісні професійні зв'язки з фахівцями, які досліджували родину *Araceae*. Особливу увагу звертала на рідкісні та зникаючі види цієї родини. З 1991 р. Наталія Олексіївна була членом Міжнародного ароїдного товариства, що сприяло розвитку колекції ароїдних у Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка.

Наталія Олексіївна повністю віддавалася справі, за яку бралася. Вона також добре знала

рослини з інших родин, їх біологію та екологію. Тому її призначили куратором нової експозиційної оранжереї, де представлено багато рослин з різних родин і має бути забезпечено їх належне утримання з урахуванням еколого-біологічних особливостей. Це їй вдалося. Наталія Олексіївна мала виняткові організаційні здібності, що особливо виявилось при проведенні екскурсій у новому оранжерейному комплексі. Вона враховувала побажання практично кожного відвідувача оранжерейного комплексу, незалежно від базового рівня освіти чи віку. Добре організувала роботу екскурсоводів і сама проводила екскурсії на високому професійному рівні. Відвідувачі завжди були в захопленні від почутого, від тепла й любові, які випромінювала Наталія Олексіївна. Таким чином, окрім наукової роботи, вона займалася просвітницькою діяльністю, яка має важливе значення для збереження рослинного різноманіття.

Наталія Олексіївна була відповідальним виконавцем окремих розділів наукових тем, спрямованих на збереження біорізноманіття тропічних і субтропічних рослин *ex situ* та їх використання у фітодизайні тощо. Вона була автором понад 60 наукових та науково-популярних праць, які користуються великим попитом у ботаніків та вчителів біології, протягом багатьох років — членом редколегії журналу «Інтродукція рослин».

Людяність, знання рослинного світу завжди притягували до Наталії Олексіївни молодь. Нерідко можна було почути, як студенти, для яких вона проводила екскурсію, говорили: «От якби вона читала нам біологію, то як би було цікаво». Наталія Олексіївна мала чудові педагогічні здібності і передавала знання тим, хто цікавився тропічними та субтропічними рослинами. Це в ній було закладено від Бога. Людей вона любила не менше, ніж

рослини, і за потреби в будь-який час намагалася їм допомогти.

Живим пам'ятником Наталії Олексіївни є колекція видів рослин родини ароїдних, яка є провідною в Україні і джерелом поширення цих високодекоративних здебільшого тіньовитривалих рослин у ботанічних садах, дендропарках, а також в інтер'єрах багатьох установ України.

Життя Наталії Олексіївни обірвалося надто рано. Вона мала багато цікавих планів щодо облаштування нових експозицій в оранжерейному комплексі. Вона цим жила, уявляла, який це матиме вигляд. Як же раділа Наталія Олексіївна, коли зацвітала рослина, яка десяти років до цього не цвіла.

Наталія Олексіївна була цікавим співрозмовником і хорошим другом. Усі, хто працював з нею та близько спілкувався, втратили колегу та друга, молодші співробітники — чуйного наставника і куратора, який міг дати відповідь на всі запитання.

Минуло вже півроку з того часу, як не стало Наталії Олексіївни, але нас, колег, які десятиліттями працювали разом з нею, не полишає відчуття того, що вона поряд, і водночас — почуття гіркої незворотної втрати. Ми дуже часто звертаємося подумки до неї. У відділі та у кожного з нас є багато речей, які нагадують про Наташу, — книги із вкладеними нотатками, написані нею власноруч етикетки, інвентаризаційні картки, плани, звіти, фотографії, подарунки, якими ми обмінювались упродовж багатьох років спільної роботи і дружби, у дні народження та повертаючись з експедицій.

У нашій пам'яті Наталія Олексіївна залишиться життєрадісною і світлою людиною, яскравою особистістю.

Т.М. Черевченко, Л.І. Буюн, В.С. Вахрушкін